

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Ілля Горячов, 1997 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2021 році Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара за спеціальністю Право, навчається в аспірантурі Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України з 2022 р., виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Право».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, місто Дніпро від «23» лютого 2026 року № 51, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – Ірині ПАТЕРИЛО, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України;

Рецензентів –

Олени ЛАХОВОЇ кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України;

Олени ГРАБИЛЬНИКОВОЇ, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерство освіти і науки України;

Офіційних опонентів – Віти КОНОНЕЦЬ, доктора юридичних наук, професора, наукового співробітника науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності Національної академії внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України;

Наталії НОВИЦЬКОЇ, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри цивільного права і процесу Державного податкового університету, Міністерства освіти і науки України;

на засіданні «14» квітня 2026 року прийняли рішення про присудження

ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право Іллі ГОРЯЧОВУ на підставі публічного захисту дисертації «Вплив та шляхи вдосконалення адміністративно-правового регулювання патентної діяльності в Україні» за спеціальністю 081 Право.

Дисертацію виконано у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, місто Дніпро.

Науковий керівник: Євгенія КОБРУСЄВА, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису із дотримання вимог пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами). Наукова новизна одержаних результатів зумовлена тим, що дисертація є одним з перших комплексних досліджень шляхів удосконалення адміністративно-правового регулювання патентної діяльності в Україні. За результатами проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень та висновків, що характеризуються науковою новизною, зокрема: *уперше*: аргументовано необхідність: підготовки окремого нормативного акту щодо врегулювання правового режиму секретних (у тому числі оборонних) винаходів; створення спеціалізованої закритої інформаційної системи (яка відповідає нормам міжнародних стандартів та інтегрована з національними інформаційними ресурсами у сфері безпеки та оборони (СБУ, Міноборони та Держспецзв'язку)) для подачі та супроводу заявок на патентування винаходів воєнного призначення; удосконалення правового регулювання службових правовідносин через обов'язкове закріплення у трудових контрактах положень щодо належності прав на службові об'єкти ІВ у випадку їх засекречення, а також порядку та обсягу винагороди авторам; законодавчого передбачення процедури подання позовів винахідниками у разі порушення прав на секретні винаходи воєнного призначення; забезпечення моніторингу судової практики Єдиного патентного суду з метою покращення ефективності вітчизняної судової системи; запропоновано: внести зміни до ст. 231 КК України («Незаконне збирання з метою використання комерційної таємниці»), доповнивши її кваліфікуючими ознаками, якщо об'єктом злочину є воєнні або засекречені технічні рішення; уточнити диспозицію статті 176 КК України («Порушення авторського права і суміжних прав») та поширити її дію на об'єкти патентного права у сфері оборони; теоретично обґрунтовано необхідність розгляду питання щодо подання заявки про приєднання України до Європейської патентної конвенції, що надасть можливість українським винахідникам подавати заявки до Європейської патентної організації на отримання європейських патентів у 24 із 39 країн-учасниць ЄПК. У подальшому внести необхідні зміни до українських нормативних актів, що регулюють даний напрям; *удосконалено*: положення про надання грифу

секретності виключно винаходам, так як щодо корисних моделей не проводиться експертиза, відповідно, не досліджується ні новизна, ні винахідницький рівень, ні промислова придатність; змістовне тлумачення поняття «право особи на інтелектуальну діяльність», під яким запропоновано розуміти сукупність виняткових майнових прав та особистих немайнових прав на результати інтелектуальної діяльності, що захищаються у випадках і порядку, передбачених законом; теоретичні положення щодо необхідності ініціювання приєднання України до Європейської оборонної агенції (EDA) (обмін інформацією про патенти воєнного призначення завдяки інтеграції у EU Defence Patents Database), що сприятиме унеможливленню дублюванню розробок або несанкціонованому використанню об'єктів, запатентованих в інших юрисдикціях; *дістали подальшого розвитку*: аргументація доцільності покращення ефективності: діяльності інституту патентних повірених; співпраці між заявниками та професійними юридичними консультантами з метою супроводу патентної діяльності, що сприятиме запобіганню процесуальних помилок та посиленню правового захисту винаходів; теоретичні положення щодо: запровадження механізму часткового фінансування витрат на патентування об'єктів, які відповідають критеріям оборонного значення; законодавчого передбачення систематичного підвищення фахової юридичної та технічної кваліфікації суддів зі спеціалізацією у сфері захисту прав ІВ; обґрунтування актуальності імплементації позитивного досвіду: Великобританії (з метою спрощення оподаткування патентів запровадження спеціального режиму сплати зборів від об'єктів інтелектуальної власності (IP-Vox – сплаті платежів за заниженою ставкою)); США та Великобританії (роз'єднання правомочностей між державою та власником, тобто у разі, якщо секретний винахід відповідає вимогам патентоздатності, видача патенту зупиняється і держава розпоряджається ним на власний розсуд, проте після його розсекречування власнику винаходу надається право на отримання доходу за певний термін); ЄС (проходження патентними повіреними акредитованої програми навчання, завдяки якій патентний повірений здобуває компетентності, необхідні для здійснення правової експертизи та безпосереднього ведення справ без юридичної освіти); Німеччини та США (до складу сенатів, якими розглядаються питання правової охорони технічних рішень з питань права на ІВ, входять юристи та патентознавці (юридична освіта, вища професійна освіта технічного чи природничо-наукового напрямку, статус судді).

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що сформульовані у дисертації наукові положення, висновки та пропозиції можуть бути використані у: у правотворчій діяльності (з метою удосконалення чинних законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів, які регулюють патентну діяльність в Україні); у науково-дослідній сфері (як методологічне підґрунтя для подальшого дослідження проблематики адміністративно-правового регулювання патентної діяльності в Україні, а також під час підготовки навчальних посібників, методичних рекомендацій); у правозастосовній діяльності – для підвищення ефективності практичної

реалізації механізму регулювання патентної діяльності в Україні; у навчальному процесі (при викладанні навчальної дисципліни «Адміністративне право України», «Актуальні проблеми адміністративного права та процесу», «Інформаційне право», «Проблеми правового регулювання відносин у сфері охорони об'єктів інтелектуальної власності» у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара, а також у процесі підготовки навчально-методичних матеріалів з навчальних дисциплін «Патентне право» у інших закладах вищої освіти).

Дисертація виконана державною мовою із дотриманням вимог до оформлення дисертації, встановлених МОН України. Обсяг основного тексту дисертації відповідає нормам, встановленим освітньо-науковою програмою «Право» за спеціальністю 081 Право Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України.

Здобувач має 13 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 статті у наукових фахових виданнях України, 9 тез доповідей в матеріалах вітчизняних і міжнародних конференцій, які відповідають вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, зокрема:

1. Горячов І.Д., Кобрусєва Є. А. Становлення та розвиток законодавства України у сфері інтелектуальної власності. *Юридичний електронний науковий журнал*. 2023. № 7. С. 536–538. **(фахове видання, категорія Б)**

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-7/122>

(у спільній науковій публікації здобувачем сформульовано мету і завдання дослідження, проведено аналіз сучасного стану наукової розробленості проблематики, запропоновано авторські підходи до вирішення проблем правового регулювання, сформульовано наукові Висновки)

2. Горячов І.Д. Адміністративно-правове регулювання та захист патентних прав: зарубіжний та національний досвід. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2024. № 1. С. 158–162. **(фахове видання, категорія Б)**

DOI: <https://doi.org/10.32782/2408-9257-2024-1-29>

3. Горячов І.Д. Євроінтеграційний напрям удосконалення адміністративно-правового регулювання патентної діяльності в Україні. *Науковий журнал «Соціологія права»*. 2025. Випуск 1 (50). С. 39–44. **(фахове видання, категорія Б)**

DOI <https://doi.org/10.37687/2413-6433.2025-1.5>

4. Горячов І.Д. Особливості правового регулювання патентування секретних винаходів та його трансформація в умовах воєнного часу. *Право та державне управління*. 2025. № 3. С. 38-42. **(фахове видання, категорія Б)**

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2025.3.5>

5. Горячов І.Д. Історико-нормативний аналіз генези органів у сфері адміністративно-правового регулювання процедури патентування в Україні. *Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права: матеріали XIV*

Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Дніпро, 07-08 жовтня 2022 р.). м. Дніпро. С. 55–57.

6. Horiachov I.D. Historical and normative analysis of the genesis of bodies in the field of administrative and legal regulation of the patenting procedure in Ukraine. *Сучасні науково-технічні дослідження у контексті мовного простору (англійською мовою)*: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців та студентів (м. Дніпро, 11 травня 2023 р.). м. Дніпро. С. 81–84.

7. Горячов І.Д. Чинники корупції у сфері адміністративно-правового регулювання патентної діяльності в Україні. *Національна парадигма правового розвитку сучасної України*: матеріали Всеукраїнського науково-практичного юридичного форуму (м. Дніпро, 18 травня 2023 р.). м. Дніпро. С. 60–64. URL: <https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/2023.pdf>

8. Горячов І.Д. Особливості адміністративно-правового регулювання патентної діяльності в Україні. *Розвиток науки та техніки України під час воєнного стану*: наукові матеріали СXXXIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 03 листопада 2023 р.). м. Івано-Франківськ, С. 31–34. URL: https://el-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/11/IvanoFrankivsk_3112023.pdf

9. Горячов І.Д. Вдосконалення адміністративно-правового регулювання у сфері реалізації права інтелектуальної власності. *Забезпечення принципів поваги, захисту та реалізації права дитини у цифровому середовищі*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Дніпро, 24 листопада 2023 р.). м. Дніпро. С. 172–174.

10. Горячов І.Д. Адміністративно-правова протидія правопорушенням у сфері інтелектуальної власності. *Приватно-правові аспекти відбудови України на шляху європейської інтеграції*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної онлайн конференції (м. Дніпро, 12 грудня 2023 р.). м. Дніпро. С. 138–140.

11. Горячов І.Д. Правові механізми захисту прав патентовласників в Україні: актуальні проблеми та перспективи вдосконалення. *Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права*: матеріали XV Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Дніпро, 11-12 листопада 2024 р.). м. Дніпро. С. 174–176.

12. Горячов І.Д. Роль адміністративного права у забезпеченні охорони патентних прав в умовах євроінтеграції України. *Приватно-правові аспекти відбудови України на шляху європейської інтеграції*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції для здобувачів вищої освіти (м.Дніпро, 12 грудня 2024 р.). м. Дніпро. С. 82–84.

13. Горячов І.Д. Аналіз інституційного забезпечення патентної системи України в контексті адміністративної реформи. *Верховенство права: доктрина і практика в умовах сучасних світових викликів*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 23 травня 2025 р.). м. Дніпро. С. 204–206.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої ради та присутні на захисті фахівці:

Голова спеціалізованої вченої ради — Патерило Ірина Володимирівна, доктор юридичних наук (12.00.07- адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право), професор, професор кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України

Офіційний опонент – Кононець Віта Петрівна, доктор юридичних наук (12.00.07- адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право), професор, науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності Національної академії внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України. Зауваження:

1. У першому розділі дисертації, присвяченому теоретико-методологічним засадам адміністративно-правового регулювання патентної діяльності в Україні, автор ґрунтовно аналізує генезу правового регулювання у сфері захисту прав на інтелектуальну власність, сутність патенту як механізму захисту відповідних прав, а також нормативно-правові засади патентної діяльності в Україні. Разом із тим, видається доцільним більш детально окреслити співвідношення адміністративно-правових і цивільно-правових механізмів у системі правового регулювання патентної діяльності, оскільки це надало б можливість більш чітко окреслити місце адміністративно-правового інструментарію у загальному механізмі охорони прав інтелектуальної власності.

2. У підрозділі 2.1 «Правовий захист об'єктів інтелектуальної власності під час дії у країні правового режиму воєнного стану» дисертант обґрунтовано звертає увагу на необхідність забезпечення безперервності функціонування системи охорони прав інтелектуальної власності навіть в умовах збройної агресії, а також аналізує законодавчі зміни, спрямовані на захист прав суб'єктів інтелектуальної власності. Водночас, доцільно більш детально визначити, яким чином запропоновані у роботі підходи можуть бути імплементовані у поточну адміністративну практику органів, що забезпечують реалізацію державної політики у сфері інтелектуальної власності.

3. У підрозділі 3.2 «Досвід правової охорони секретних винаходів у світовій практиці» автор проводить змістовний порівняльний аналіз підходів, що застосовуються в окремих зарубіжних державах щодо правової охорони секретних винаходів, процедур засекречування та розсекречування, а також специфіки розпорядження правами на такі об'єкти. Разом із тим, потребує конкретизації, які ж саме механізми зарубіжного досвіду можуть бути найбільш ефективно адаптовані до української правової системи з урахуванням особливостей національного законодавства та умов воєнного стану.

Офіційний опонент – Новицька Наталія Борисівна, доктор юридичних наук (12.00.07- адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право), професор, професор кафедри цивільного права і процесу Державного податкового університету, Міністерства освіти і науки України. Зауваження:

1. У п.1.1 дисертаційного дослідження (с. 35–52), досліджується генеза формування та розвиток правового регулювання у сфері інтелектуальної власності, автор подає ґрунтовний історико-правовий огляд становлення відповідного інституту. Разом з тим, у цій частині роботи значна увага приділена загальним питанням розвитку інтелектуальної власності, що частково виходить за межі предмета дослідження — адміністративно-правового регулювання патентної діяльності. У зв'язку з цим доцільним було б більше зосередитися саме на публічно-правових механізмах функціонування патентної системи та ролі органів публічної адміністрації у відповідній сфері.

2. У п.2.2 роботи (с. 114–126), присвяченому патентуванню секретних винаходів у воєнний час, автор обґрунтовує необхідність удосконалення правового регулювання цієї сфери. Запропоновані положення є актуальними, однак окремі рекомендації потребували б більш чіткої процедурної конкретизації, зокрема щодо порядку розсекречування таких об'єктів, компетенції відповідних органів державної влади та механізму реалізації майнових прав авторів секретних винаходів.

3. У п.3.1 (с. 152–171) досліджується патентна діяльність у міжнародному праві та праві Європейського Союзу. Автор аналізує підходи міжнародних організацій і окремих держав до охорони патентних прав. Разом з тим, наведений матеріал потребував би більш чіткого порівняльно-правового узагальнення, зокрема щодо можливостей практичного запозичення відповідних механізмів у національне законодавство України.

Рецензент – Лахова Олена Вадимівна, кандидат юридичних наук (12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право), доцент, доцент кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України. Зауваження:

1. У підрозділі 1.3 «Нормативно-правове регулювання патентної діяльності в Україні» першого розділу автор здійснює ґрунтовний аналіз законодавчої бази у сфері охорони прав на винаходи та корисні моделі, однак, на наш погляд, доцільним було б більш детально розглянути проблеми узгодженості окремих нормативно-правових актів, що регулюють діяльність органів у сфері інтелектуальної власності. Зокрема, у роботі значна увага приділяється характеристиці чинного законодавства та інституційної структури системи

правової охорони інтелектуальної власності, проте аналіз практичних труднощів застосування відповідних нормативних положень, а також можливих колізій між окремими актами міг би бути більш розгорнутим. Більш детальний розгляд зазначених аспектів дозволив би поглибити науковий аналіз проблем правового регулювання патентної діяльності та сприяв би формуванню додаткових рекомендацій щодо вдосконалення законодавства у цій сфері.

2. У підрозділі 2.3 «Особливості реєстрації та правового захисту патентів на винаходи (корисні моделі) воєнного призначення» другого розділу автор досліджує важливі аспекти правового регулювання патентування технічних рішень оборонного призначення. Разом з тим, у роботі, на нашу думку, доцільно було б приділити більше уваги аналізу механізмів взаємодії між органами державної влади, які беруть участь у процесі патентування таких об'єктів, зокрема органами у сфері інтелектуальної власності, оборонними структурами та іншими суб'єктами, що здійснюють діяльність у сфері оборонних технологій. Більш детальне висвітлення організаційно-правових аспектів такої взаємодії могло б сприяти глибшому розкриттю досліджуваної проблематики та посиленню практичної спрямованості дисертаційного дослідження.

3. У підрозділі 3.3 «Суд як механізм патентного захисту: вітчизняний та європейський досвід» третього розділу автором здійснено змістовний аналіз ролі судових механізмів у забезпеченні захисту патентних прав, а також проведено порівняння відповідних правових інструментів, що застосовуються в Україні та країнах Європейського Союзу. Позитивним є те, що у роботі звертається увага на значення спеціалізації суддів у справах щодо інтелектуальної власності та досвід функціонування спеціалізованих судових інституцій у європейських країнах. Разом із тим, на наш погляд, у зазначеному підрозділі доцільно було б більш детально проаналізувати перспективи розвитку спеціалізованої судової юрисдикції у сфері інтелектуальної власності в Україні, зокрема у контексті діяльності Вищого суду з питань інтелектуальної власності та можливостей імплементації окремих елементів європейської моделі судового захисту патентних прав у національну правову систему.

Рецензент – Грабильнікова Олена Анатоліївна, кандидат юридичних наук (12.00.02 - конституційне право; муніципальне право), доцент, доцент кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерство освіти і науки України. Зауваження:

1. Певні зауваження викликають окремі положення першого розділу дисертації, у якому досліджуються теоретико-методологічні засади адміністративно-правового регулювання патентної діяльності. Автором здійснено ґрунтовний аналіз наукових підходів до визначення сутності патентної діяльності, проте, на нашу думку, доцільним було б більш детально розкрити співвідношення понять «патентна діяльність», «патентна система» та

«охорона прав інтелектуальної власності». Більш чітко розмежування зазначених категорій дозволило б посилити теоретичну аргументацію авторської позиції та надати дослідженню більшої концептуальної визначеності.

2. Окремі положення другого розділу дисертації, присвяченого реалізації механізму правового регулювання патентної діяльності у воєнний час, також потребують певного уточнення. Автором здійснено змістовний аналіз особливостей функціонування системи охорони прав інтелектуальної власності в умовах воєнного стану, однак, на нашу думку, у роботі недостатньо широко представлено практичні аспекти застосування відповідних правових норм. Зокрема, доцільним було б доповнити дослідження прикладами правозастосовної або судової практики, що дозволило б більш наочно продемонструвати ефективність функціонування механізму правового регулювання патентної діяльності в умовах воєнного часу.

3. Дискусійними видаються також окремі положення третього розділу дисертації, у якому аналізується вплив міжнародного досвіду та досвіду країн Європейського Союзу на покращення ефективності реалізації правового регулювання патентної діяльності в Україні. У роботі проведено ґрунтовний аналіз міжнародних правових механізмів охорони прав інтелектуальної власності, однак окремі аспекти цього питання могли б бути більш деталізовані шляхом ширшого аналізу практики функціонування патентних систем у конкретних державах Європейського Союзу. Це дозволило б більш переконливо обґрунтувати можливість використання відповідного досвіду у процесі вдосконалення національного законодавства України.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» — членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Іллі Горячову ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

(підпис)

Ірина ПАТЕРИЛО
(власне ім'я та прізвище)